

A pálinka Erdélyben

1. Történeti bevezető – A magyar-román együttélés századai Erdélyben

A magyar és román nép erdélyi együttélésének sok évszázados hagyománya van. Sokat vitatott kérdés, hogy ki volt ott előbb, mikor kezdődött egyik vagy másik nép múltja Közép-Európa „tündérvárájában”, de e polémia lassan értelmét veszti, csupán elvi kérdéssé minősül át az egységesülő Európában, olyasmivé, mint az, hogy mi volt előbb, a tyúk vagy a tojás.

A hosszú évszázadok alatt, amelyeket – ez vitathatatlan, - néha vészterhes epizódok is fémjeltek, nemcsak a kölcsönös viszonylagos tolerancia alakult ki Erdély nemzetei között, de jelentős mértékben keveredtek e népek egymással, s nemcsak vérükben, de szokásaikban, nyelvükben is.

A Trianoni békeszerződésig az erdélyi románság kisebbségi helyzetben élt a Magyar Királyság, majd az Osztrák-Magyar Monarchia fennhatósága alatt, 1920-ban azonban fordult a kocka, ők lettek a többségi nemzet, s mi magyarok a kisebbség. Jelenlétüknek nyomai azonban a középkorig visszavezethetően jelen vannak Erdélyben.

Az első forrás, *Anonymus Gesta Hungarorum*-a, amely 1190-1200 körül keletkezett, s amelynek történelmi hitelessége erősen vitatott, viszont feltételezett forrása a történeti szájhagyomány. Anonymus krónikája szerint a Gelu, Ménmarót és Glad vezetése alatt álló erdélyi kenézségek (ducatu) szembeszálltak a honfoglaló magyarokkal. A Maros és Szamos közti kenézséget Bihar várából irányító Ménmarótnak (Menumarot) sikerül – az Árpád fiaival kötött egyezség alapján – területének egy részét megőriznie; Glad (Vlad), akinek uralma alá a Maros és Duna köze tartozott, a Temes folyó mellett vívott harcban vereséget szenvedett. Gelu (Gelou dux Blachorum) a Meszes-hágó és a Szamos forrásvidéke között elterülő kenézség vezetője megpróbálja megállítani a Töhötöm (Tuhudun) által vezetett magyarokat a Meszes-hágónál, de kénytelen visszavonulni és az Almás folyó melletti ütközetben döntő vereséget szenved.

A XIII. században a krónikák erdélyi román autonóm területeket említenek, szám szerint hármat: Fogarast, Terra Blachorum néven (1222), Hátszeget (1247) és Máramarost (1300). Az 1240. április 11-i gyászos emlékeztető Mohi csata után a tatárok által teljesen elpusztított országot IV. Béla újraterelíti. Visszahívja a kunokat, és román jobbágyságot telepít Erdélybe. A magyar főúri rend birtokain szívesen látott a román jobbágy, mivel engedelmes, igénytelen, alázatos nép. Az 1291. március 11-i gyulafehérvári országgyűlés jegyzőkönyvében a résztvevők között a székelyek és szászok mellett a románok is megemlítettek.

1433-34-ben Barcaságban és Fogaras vidékén román parasztfelkelés tör ki, amelyet a székelyek grófja ver le könnyörtelenül. Ekkor tehát a románság száma Erdélyben már számottevő lehet, sőt szerveződésük is elkezdődik. De más területeken is jelen vannak, így Kolozsvár környékén is. Erre utal az az irat, amelyből megtudjuk, hogy a moldvai kancellár szláv nyelvű *Lithurgier*-t (Misekönyv) ajándékoz a feleki román egyház számára.

1456 és 1477 között a déli Havaselvéről tömegesen szöknek át a menekülő románok Vlad Tepes (Vald Dracul, az „ördög” fia) uralkodása idején, aki

vérszomjas, kegyetlen, keménykezű vajda; a román krónikák szerint kedvenc szórakozása volt, hogy végignézzze a bűnt elkövetők, vagy vele szembeszegülők karóba húzását. Erre utal neve is: Tepes, vagyis Karós.

Tonk Sándor: Erdélyiek egyetemjárása a középkorban című könyvében (Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1979) közzétett diáknévsorokban is találunk olyan neveket, amelyek mellett maga a szerző jegyzi meg, hogy az illető „neve után ítélve, román származású”. Csak két példát említsünk itt. Egyikük, Andreas Clementis Balachi (vagy Valachi) de Tema, 1492-ben a bécsi egyetemre beiratkozottak névsorában szerepel (Die Matrikel der Universität Wien, 1492.), másikuk Johannes Moldaviensis de Teleyth dioc.(dioecesis) Varadiensis, a krakkói egyetem diákjainak névsorában szerepel 1493-ban (Album Studiorum Universitatis Cracoviensis).

1544-ben, a tordai országgyűlés évében Szebenben napvilágot lát az első erdélyi román nyelven nyomtatott könyv, a *Chatechismul românesc* (Román katekizmus). 1557 és 1583 között Coresi görögkeleti diakónus Brassóban még 9 román nyelvű könyvet nyomtat ki és 1559-ben megalapítja a brassói román oktatási nyelvű iskolát.

A Mohács után önálló fejedelemséggé váló Erdélyben nemcsak a tolerancia-rendeletet iktatják törvénybe, de a jobbágyság szabad költözködési jogát is visszaállítják 1549-ben, így a románság szabadon költözhet bárhová a fejedelemség területén.

Bethlen Gábor fejedelem 1624-es rendeletében szabad tanulást biztosít a jobbágyok fiainak, anyanyelvre való tekintet nélkül, és az erdélyi román papokat mentesíti a szarvasmarha- és búza-tized terhétől. 1754-ben görög katolikus elemi iskola, gimnázium és teológiai szeminárium nyílik Balázsfalván, amely aztán a román nyelvi és nemzeti megújulás központja lesz Erdélyben.

1762 és 1768 között székely és román határőr ezredeket állítanak fel. A székelyek ellenszegülnek, de ellenállásuk a Madéfalvi veszedelem (1764. január 7.) után megtörik, akárcsak a besztercei románoké (1763. május.).

Végül Erdélyben két román gyalogezredet állítanak fel, az első központja Orlát, a másiké Naszód, valamint két székely gyalogezredet, Csíkszereda és Kézdivásárhely központtal, és egy székely huszárezredet, melynek központja Sepsiszentgyörgy. 1768-ban megszervezik a bánági román zászlóaljat is.

Az 1784-es móc parasztfelkelés megmutatta, hogy a románság már számottevő erő, sőt politikai tényező lett Erdélyben. A Horea, Closca és Crisan által vezetett felkelés 1782. május 24-én kezdődik, amikor a móc parasztok fellépnek az italbérlők ellen, ám azután elcsendesedik. Az elkeseredést tovább szítja, hogy császári rendelettel újabb román határőr ezredeket akarnak szervezni (1784. január); a mestecani gyűlésen a parasztság vezetői, hatszázán vesznek részt, és megindul a felkelés. Kiterjed Fehér, Hunyad, Torda, Kolozs, Zaránd megyékre és Szeben vidékére is. A császári hadsereg azonban visszaszorítja a felkelőket, (1784. december.), a három vezért elfogják, Crisan felakasztja magát a börtönben, Horeát és Closcat 1785. február 28-án Gyulafehérváron kerékbe törik. Az 1848-as forradalom előtt ez volt az erdélyi románság legjelentősebb tömeges megmozdulása.

A románság erdélyi sokasodásának története Trianon után döntő fordulatot vett. A civilizáció fejlődése terén még ma is jócskán elmaradó egykori déli és keleti román fejedelemségek lakói számára Erdély a nyugatot, sőt az ígért

földjét jelentette. Az Erdélybe tömegesen betelepülő románság a Ceausescu-korszakban olyan gazdasági, szociális és politikai előnyöket élvez, amely különösen vonzóvá teszi számukra ezt az országrészt. Míg 1901-ben a statisztikák még a magyarság 65-70%-os többségét mutatják, 1985-ben már csak 30-35% a magyarság aránya Erdélyben. A magyarság nagy, homogén tömbökben a Székelyföldön él csak, a többi részeken arányuk egyre csökken, különösen a nagyobb városokban. Marosvásárhelyen még a '70-es években is 60% körül van a magyar lakosság aránya, ma azonban már 40% alá csökkent. Aradon az 1900-as évek elején még csupán 20% a románság száma, a többséget a németek és a magyarok képezik, ma viszont a németek aránya 5%, a magyaroké 11%. A legutóbbi népszámlálási adatok szerint a románok száma Erdélyben ma meghaladja a 7 milliót, míg a magyarok mindössze 1,5 millióan vannak.

2. Kölcsönhatások:

a szokások, zene, tánc, viseletek azonosságai és különbségei

E megdöbbentő adatok tükrében azon sem csodálkozhatunk, hogy a kölcsönhatások különösen a XIX. század végén és a XX. században igen felerősödtek minden szempontból.

A folklór kutatások adatai szerint azonban sokkal mélyebben gyökerezik ez a kulturális szimbiózis.

A magyar és román balladakincs jelentős része megegyezik, olyan azonosságok fedezhetők fel, hogy a nevek kivételével a történet alig különbözik, s a kutatók ma is vitatják, hogy eredetileg román vagy magyar balladáról van-e szó. E vitának nincs értelme, hiszen saját változatát mindkét nép magáénak vallja, a maga módján őrzi. Csak néhány példát említsünk: Kőműves Kelemen balladája és a Mesterul Manole román ballada, A lusta asszony balladája, A halálra táncoltatott leány. A juhaiért agyonvert, titokban eltemetett juhász balladája például egyértelműen román eredetű, ám a Mezőségen és Kalotaszegen igen elterjedt a magyarság körében. (Meggjegyezzük egyébként, hogy az eredet megállapításának legegyszerűbb módszere, ha az élő változatokat vesszük számba, amelyek száma általában azon a nyelven nagy, amelyen az eredeti változat keletkezett.)

A népdalok szövegei és dallamai is jelentős számban egyeznek, különösen a Mezőségen, Barcaságban, az Aranyos, Szamos és Maros menti vidékeken. De általánosságban megállapíthatjuk, hogy a Székelyföld kivételével mindenütt Erdélyben ezek az analógiák vagy hasonlóságok erősen jellemzőek.

A népdalok szövegében és dallamában jellemző kölcsönhatásokat csupán egyetlen jellemző példával érzékeltetném: a Mezőségen és Széken általánosan ismert népdal a „Magoss a dézsi temető” kezdetű. A szöveg egyértelműen magyar eredetű, hiszen változatait más vidékeken is fellelhetjük, más dallamokra énekelve. A dallam szerkezetében, ritmusában és általános stílusjegyeiben vizsgálva biztosan román, pontosabban „forgató” táncdallam. Más szövegváltozattal magyarok között nem is került elő, valószínűsíthető tehát, hogy a magyar szöveget az átvett román dallamra éneklék. A mezőszéki románok körében gyűjtők feljegyzéseiben is megtalálható ez a dallam, sőt változatai is,

míg ezen a vidéken egyetlen szövegváltozata él, amely a helyi magyar szövegváltozatnak alig stilizált tükörfordítása.

A táncdallam-kincs és a táncok tekintetében a vegyes vidékeken még nagyobb az azonossági százalék. A táncdallamok és táncok megnevezései is jellemzően példázzák ezt. A magyar táncok között Széken, Kalotaszegen és Mezőségen egyaránt járják az „oláhost”, míg az említett vidékek románjai körében dívik a „ciardas” (csárdás), amelyet néhol „ungureasca”-nak (magyarosnak) is neveznek. A tánckultúra szempontjából szignifikáns szempont, hogy a havaselyi románok például, akik a magyar kultúrával jóformán semmiféle kapcsolatba nem kerültek, majdnem kizárólag csak a Balkánon jellemző lánctáncokat és körtáncokat táncolják ma is, dallamaik pedig a görög, makedón dallamvilággal mutatnak jelentős rokonságot.

A népviseletek tekintetében is igen jellemző a területi megoszlás szerinti változatosság. A hagyományos román viselet, amelyet a Havasalföldön és Moldvában hordanak, (és amelyet a díszítőelemek magyar jellegének és színvilágának megőrzésével a csángók is átvettek), hosszú, többnyire térdig, lábszárközépig érő ing, derékban övvel átkötve, a férfiak ez alá szűk nadrágot. ú.n. „harisnyát” viselnek, a nők pedig *katrincát* (elől-hátul kötényszerű darab), vagy *fótát* (az altesten körbetekert hosszú szőtt darab).

Valószínűsíthetjük, hogy a magyarság körében ma általános viseletváltozatok a reneszánsz korban alakultak ilyenné a nép körében, ma jellemző azonban, hogy ez a magyar viselet egész Erdély területén a bő, hosszú szoknya, mellény, bő ujjú, csuklóban zárt ing, ill. kötény együttese a nőknél. A férfiak esetében a „harisnya” általános, bár a Partiumban és az azzal szomszédos vidékeken (Kalotaszegen például) a bő gatyka is a viselet része. A mellény és ing a nőkéhez hasonló, a mellény, illetve az ujjas felsőruha nemkülönben. Mindkét nembeliek viseletének tartozéka a csizma, amely általános, csak színében különbözhet tájegység és nem szerint.

A fent leírt viseleteket az erdélyi románság a vegyes vidékeken teljesen átvette, néhol, mint a Mezőségen, Maros-mentén, az Aranyos vidékén, vagy Kalotaszegen, csak a díszítőelemek jellegéből és a színvilágából lehet következtetni viselőjének nemzetiségére.

Végül néhány népszokást vizsgálva ugyanezek a hatások fedezhetők fel. A Kárpátoktól délre és keletre élő románság például nem kultiválja a húsvéti locsolás szokását, sőt legtöbb helyen a tojás festése sem szokás. Az ő hagyományaik szerint húsvét reggelén ú.n. „tojástörés” van. A megfőzött tojásokat összekocantva, így köszöntik egymást: „*Hristos a ânviat*” (Krisztus feltámadott), amelyre az „*Adevărat, că a ânviat*” (Valóban feltámadt) az illő válasz. Ezt a szokást az erdélyi románok is megtartották, sőt néhol a magyarok is átvették (Barcaság, Mezőség egyes részein), de az erdélyi románok festett tojással „kocantanak”, és köreikben a locsolkodás is divat. De a magyarságtól átvették a pünkösdőlés, a pünkösdi király-választás, sőt helyenként a Szent-Iván éji tűzgrás szokását is (Mezőség, Kalotaszeg, Nyugati-Kárpátok móc vidéke).

Sorolhatnánk még a népi építészeti stílusok, fafaragványok motívumvilágának, szőttesek, hímzések díszítőelemeinek azonosságát is, de terjedelmi korlátok miatt itt csak tényként említjük ezeket.

3. *Nyelvi kölcsönhatások*

A román nyelv magyar kölcsönszavait több csoportba sorolhatjuk, aszerint, hogy a magyar szó román kiejtés szerinti pontos átvétele történt, vagy a magyar nyelvben már nem létező, vagy értelemmel nem bíró régi magyar szókincs elemeit őrizte meg a román nyelv, illetve olyan szláv, germán, latin vagy más eredetű kölcsönszavak, amelyek egyik vagy másik nyelvben honosodtak meg, majd azt a másik is átvette.

A honfoglalás-kori, vagy nem sokkal azután keletkezett magyar településnevek szemléletes példái annak, ahogyan a magyar nyelvben megváltozott ezek kiejtése, míg a románban megőrződött. Például: a román „oraș” szó, amely „város” jelentésű egyértelműen azt a nyelvallapotot őrzi, amely szerint ez a szó a magyar nyelvben akkor létező bilabiális *W* hanggal kezdődött, amelynek két lehetséges hangváltozása a mai V hang, vagy az O felé a legkézenfekvőbb. A város szó a magyar nyelvben képzett szó, VÁR+(A)S, vagyis megerősített település. Az eredeti szónak a magyar nyelvben kiterjedt szócsaládja van, képzett és összetett szavak szintjén egyaránt (Várad, várfal, várárok, várbeli, várvédő, fellegvár, légvár, stb). A román nyelvben viszont a szó egyszerűsített, nem tagolható elemekre, és a hozzá kapcsolódó szegényes szócsalád csak néhány képzett formára szorítkozik, amelynek kiindulópontja a magyarból átvett, már képzett „oraș” (orășean -városi, orășel- városka). A román nyelvben él a fogalom latin eredetű változata is, az *urb* (urbis) előtagú képzett szavak családja jóval népesebb, mint az előbbie (urban, urbanistica, suburban, interurban, stb).

Számos olyan példát említhetünk, amelyek bizonyítják, hogy az Erdélyben egy bizonyos fogalomra használt román szó, kifejezés a magyar szó hangsorának teljes átvétele, legfeljebb a román nyelv jellegének megfelelő kisebb fonetikai eltérésekkel. Ezek a szavak könnyedén tetten érhetőek, hiszen a magyar nyelvben tagolhatók, etimológiailag is elemezhetőek, míg a román nyelvben sem származékszavaik nincsenek, vagy alig vannak, legfeljebb kicsinyítő képzővel látják el, de a szófajcsoportok közti átmenetek (deverbális, denominális) képzőcsoportok nem kapcsolódnak hozzájuk. Egyszóval: a nyelvben nem működnek, élnek változnak a saját szavakra jellemző rugalmassággal.

Lássunk néhány jellemző példát:

a. *Településnevek*: Oradea – Várad, Oaș – Havas, Csík – Ciuc (ejtsd:csúk)

(Ez utóbbi kapcsán érdekességként megjegyezzük, hogy a Csík magyar nyelvű változatában eredetileg az í helyett a szlávban jellemző és a románban is élő „ü/â”hang volt, amely a magyarban í-vé, a románban ú-vá alakult a hangváltozás során.)

b. *Köznevek (eszköz, hely, stb.)*:

borcan – jelentése „öblösüveg, befőttesüveg” (valószínűleg a bor-kanna magyar szóösszetételből származik, román szócsaládja nincs, de nemcsak Erdélyben használatos)

bocal – bokály

lopata – lapát

bal – bál (román szócsaládja nincs, szinonimái a *pertecere*, *chef* szavak, ezek származékai számosak).

cârciumă– kocsmá/ „korcsma” (román szinonimái: birt, bufet, han)

A fenti néhány példa többnyire általánosan használatos a román nyelvben mindenütt, de vannak olyan tájszavak, amelyek csak Erdélyben, vagy csak annak bizonyos vidékein használatosak. (Ezeknél jelölöm a vidéket is, ill. feltüntettem a párhuzamosan használt román szinonimáit is.)

ghiufă – gyufa (Marosszék, Aranyosszék, Mezőség) - *chibrit*
 lepedeu – lepedő (Marosszék, Aranyosszék) - *cearcaef*
 lăpitău – lapító (a vágódeszka erdélyi neve) (Marosszék, Aranyosszék)
 răntas – rántás (egész Erdélyben)
 făgaș – fogás (asztali) (egész Erdélyben)
 lăcaș – lakás, hajlék (egész Erdélyben)
 ciălan – csalán (Marosszék, Aranyosszék) *urzică*
 labăș - lábás (edény) (Marosszék, Aranyosszék) *cratiță*
 chimen – kömény (általános)
 mantie – mente, köpeny (egész Erdélyben)
 traistă - tarisznya (egész Erdélyben)
 sac – zsák (egész Erdélyben)
 băță – bot, husáng (egész Erdélyben)
 ciufulit – kócos, kusza (megcsúfolt) (egész Erdélyben) *zbârlit*
 iobag – jobbágy (egész Erdélyben) *șerb, clăcaș*
 vrajă – varázs (egész Erdélyben) *farmec*
 temniță - tömlöc, börtön (egész Erdélyben) *âncisoare*
 chip - arc(kép) (egész Erdélyben) *ânfățisare*
 beteag – beteg (egész Erdélyben) *bolnav*
 papricaș – paprikás (egész Erdélyben) *tocăniță*
 a hârâi – hörögni (egész Erdélyben)
 a lăncezi - lankadni (egész Erdélyben) *a moleși, a istovi*

Végül soroljunk néhány, az erdélyi magyarok által használt, román eredetű szót:

gogosár – paradicsompaprika *gogoșari*
 árdé – zöldpaprika *ardei*
 vinete – padlizsán *vinete*
 lestyán – lestyán *leuștean*
 csombor- borsikafű *cimbru*
 punga – tasak, zacskó *pungă*
 szuk – gyümölcsle *suc*

A *borkán* szót az erdélyi magyarok a befőttesüveg megnevezésére használják. Érdekes, hogy ez a magyar eredetű szó a román hangzású változatban került vissza az erdélyi magyar nyelvbe.

Több száz, sőt több ezer példával érzékeltethetnénk a nyelvi kölcsönhatásokat az erdélyi magyar és román nyelv között, azt azonban meg kell jegyeznünk: ha erdélyi román a régi román királyság területén járva, ottani románokkal szóba elegyedik, számos kifejezése jelentését nem ismerik pontosan, és ez a dolog kölcsönös, de beszédéből azonnal megállapítják: erdélyi.

4. *Pálinka – cujka (pălincă - țuică)*

A fenti felsorolásból szándékosan hagytuk ki a *pálinka* szót. E szó mostanában nagy viharokat kavart a köztudatban, mivel hungaricum jellegét vitató románok azt kérték az Európai Uniótól, hogy a névhasználat ne csak a magyarok kizárólagos joga legyen, arra hivatkozva, hogy a *pálinka* szó a román nyelvben is azonos jelentésű. Igen ám, de melyik román nyelvben? A *palinca* kifejezést a gyümölcsből készült erős szeszesitalra csak Erdélyben használják, ott sem mindenütt. A *cujka (țuică)* a pálinka román neve, amely általánosan használatos, szláv eredetű. Balázs Géza *A magyar pálinka* című könyvében (Aula Kiadó, Budapest, 1998) „A világ égetett szeszes italai” című fejezetben leírja a gyümölcsalapú pálinkák változatos névadási szokásait és azt, hogy ezek a nemzeti sajátosságokra is rámutatnak. A szilvapálinka *slivovica* bosnyák, a *cujka* román, *tuica* orosz, *sligovica* cseh megnevezése márkanévvé váltak. Ez a helyzet a magyar *pálinkával* is.

A pálinkafélék hazai elterjedése a XIV. századi királyi udvarhoz kötődik. Károly Róbert felesége, Erzsébet királyné köszvényét gyógyította „aqua vitae”-vel, vagyis *aqua vitae reginae Hungariae*, „ *magyar királyné életvize*”. Mátyás korában a boraszestől megkülönböztetendő, *crematum, crematura* névvel illették a gabonapárlatokat. A szlovákból átvett *pálinka* szót a magyar nyelv a XVII. századtól használja a gabonalapú, ill. később a gyümölcsalapú párlatok megnevezésére. A *pálinka, babinka* változatban 1572-ben fordul elő Debrecenben. A TEsZ. 1630-tól említi. A szó szlovák eredetére utal a *tótpálinka* megnevezés is.

A pálinka készítése nyilván Erdélyben is ugyanazon időben terjedt el, mint Magyarországon, s a pálinka az erdélyieknek ma is legkedveltebb itala. Természetes, hiszen Erdélyben jóval kevesebb és gyengébb borvidék található, mint Magyarországon, vagy a román királyság területén. Azok is többnyire erősen savas, majdhogynem karcos borokat adnak, mivel az éghajlat a többnyire hegyes Erdélyben nem kedvez a szőlő érésének. Azok az édes, esetleg aszú jellegű borok, amelyek a tokaji szőlőkben, a moldvai dombvidéken, vagy a román tengerpart (Dobrodzsa) lankáin teremnek, Erdélyben nem termelhetők.

A román cujka, amely rangsorban a románoknál csak a bor után következik, jóval gyengébb, mint a magyar pálinka. A pálinka és cujka különböző lepárlási módjai ismertek (egyszeres, kétszeres lepárlás), a szerző feladata itt nem is ennek ismertetése, így nem térek ki rá bővebben.

A pálinkafőzés és pálinkaivás szokását a vegyes lakosságú területeken a románok a magyarságtól vették át. Így *a Kárpátok erdélyi oldalán és lejtőin, a székely székekben, Barcaságban, Maros, Szamos, Aranyos mentén, Mezőségen és Kalotaszegen dívik ez az előállítási mód, s csak ugyanezen helyeken használják az eljárással együtt átvett palinca szót is*. A Nyugati-Kárpátokban élő mócok, közel lévén a kalotaszegi, aranyosszéki vidékhez, a szót ismerik, de ők már a gyengébb cujkát főzik, akárcsak Biharban (híres a *Țuica de Bihor!*), vagy Máramarosban.

A *palinca* szónak a román nyelvben nincsenek származékszavai, sem képzett, sem összetett szavak formájában. Például a pálinkázásra már az erdélyi

románok is az *a țuicări* kifejezést használják, vagyis *cujkázni*, és nem a *pálinskázni* (*a palincări*) szót. (Ez utóbbit most magam alkottam itt a román nyelvi analógiára, de a nyelvben nem létezik.)

Román helyi specialitásként való jegyzése tehát csak annyira létjogosult, mint az erdélyi magyarok által eltanult és előszeretettel főzött és fogyasztott balkáni savanyú levesek, a *csorbák* hungaricum-ként jegyzése.

Békéscsaba, 2005. április 12.

Réthy Emese

Forrásanyagok:

Balázs Géza: A magyar pálinka . Aula Kiadó, Budapest, 1998.

Tanulmányok a magyar nyelvtudomány történetének köréből, Akadémiai Kiadó Budapest, 1991, 127-131.old.

Történeti kronológia, Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1976

Dr.Vámszer Márta – Dr. Vöö István: Dialektológia, Egyetemi jegyzet, Babes-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, 1982. – Idegen szavak az erdélyi nyelvjárásokban c. fejezet.

Tonk Sándor: Erdélyiek egyetemjárása a középkorban, Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1979

Drink.hu –Italgasztronómiai Magazin, 2005/12. sz.